

“Op stap met” Eline Vis

Door Jan Alewijn Dijkhuizen

Rode neus, koude voeten, betraande ogen ... de dag na kerst ga ik op stap met Eline Vis naar haar paddenstoelen onderzoeksgebied het Groene Strand.

Even als uitleg bij deze serie stukjes: voor de rubriek “op stap met” ga ik met een actief KNNV lid mee naar buiten om mee te beleven wat hem of haar boeit en raakt. Het gaat er dus niet om wie de meeste vogels heeft gezien of de meeste planten heeft gedetermineerd. Het gaat de redactie erom te laten zien dat de KNNV een vereniging is met enthousiaste leden die naast het maken van super goede verslagen van monitoringswerkzaamheden ook gewoon op hun eigen manier intens genieten van de natuur. En ik ben er ondertussen wel achter dat we een zeer divers ledenbestand hebben, dat maakt de vereniging levend en boeiend! En Eline Vis is een voorbeeld van zo’n levendig en boeiend KNNV-lid!

Wanneer we het Groene Strand oplopen en Eline begint te vertellen waarom ze zo verknocht is aan dit gebied gaat het helemaal niet over paddenstoelen.

Ze verhaalt over de ontmoeting met twee reeën waarvan er een naar haar begon te “fiepen” en gewoon bleef staan. Over de vossen die langs de rand van het gebied lopen, over de gillende waterrallen, de blauwstaart (alleen aan de beheerder verteld dat ie er zat, u begrijpt wel waarom) en vooral over de rust die heerst in dit voor publiek afgesloten gebied. Eline vertelt dat ze regelmatig een kwartier op dezelfde plek gaat zitten om van de omgeving te genieten, dat mag ook wel met haar leeftijd van bijna 80 ...

Ik vraag naar de achtergrond van Eline, hoe is ze zo terecht gekomen? Ik ken haar namelijk van lang geleden als vrijwilliger in de Heemtuin waar ze jaren onder leiding van Jan Timmerman zaagde, maaide, harkte en hielp af te voeren. Dit noemt Eline therapeutisch werk als tegenhanger van haar echte toenmalige werk waar ze het helemaal niet meer naar haar zin had. Via de Heemtuin kwam ze in aanraking met het IVN en volgde ze de natuurgidsencursus en gaf regelmatig excursies in de Heemtuin. Zo leerde ze ook Anneke Hoekstra kennen, een echte paddenstoelenkenner uit Oostvoorne.

Eline op het Groene Strand. Foto: Jan Alewijn Dijkhuizen

Wasplaat op het Groene Strand. Foto: Eline Vis

Olijfkleurige bekerzwam. Foto: Eline Vis

Met haar heeft Eline vaak het landgoed Mil- denburg bezocht op zoek naar paddenstoelen en van haar heeft ze veel geleerd. Ook Anne- ke was vaak alleen of met enkele specialisten in de natuur te vinden, net als Eline nu.

Neemt niet weg dat ze een heel netwerk heeft van paddenstoelenkenners waar veel kennis mee gedeeld wordt.

Het Groene Strand wordt de laatste jaren actief door vele KNNV-werkgroepen en KNNV-leden onderzocht onder de naam Greenchoiceproject. Het Zuid-Hollands Landschap is opdrachtgever. Komend voor- jaar wordt hier de eindrapportage van ver- wacht. Eline is degene die een beeld probeert te geven van de paddenstoelenflora.

Uiteraard vraag ik volgens welke methode Eline haar onderzoek uitvoert, -als mui- zenvanger werk ikzelf met protocollen en verplichte registratiemethodes waarvoor je ook nog een ontheffing van de Wet Natuur- bescherming moet hebben-, bij Eline blijkt dit iets anders te werken. Een gebied op pad- denstoelen monitoren is een uitermate lastig iets. Je kunt wel heel goed 1 soort of enkele geselecteerde soorten voor langere tijd in de gaten houden in het kader van een meet- net door zeer regelmatig dezelfde locatie te bezoeken, maar om een overzicht te krijgen van welke soorten er in een groot gebied als het Groene Strand voorkomen is een enorme uitdaging. Eline “beperkt” zich dan ook door vooral op zoek te gaan naar karakteris- tieke gebiedseigen soorten van duingrasland en vochtige duinvalleien. Paddenstoelen die op stronken of in ruigte groeien zijn voor dit onderzoek minder relevant want die groeien overal. Eline blijkt sowieso niet zo van me- thodes en invoerportalen te zijn. Daartegen- over staat een ongebreideld enthousiasme voor paddenstoelen, ze bezoekt haar onder-

zoeksgebied ongeveer 3 maal per week een aantal uren! Jaarrond, want paddenstoelen zijn er jaarrond ... Uiteraard maakt ze er ook een uitgebreid verslag van.

Ze vat haar onderzoeksmethode samen met: ik doe veel veldwerk en als ik iets vind wil ik ook weten welke soort het is. Er wordt dan ook vaak thuis met de microscoop gekeken naar sporen en cystiden (u moet op internet maar eens opzoeken wat dat zijn), want dat zijn vaak determinatiekenmerken. De grote vraag van dit moment is, kan Eline me deze derde kerstdag nog mooie padden- stoelen laten zien? Zelf heeft ze er een hard hoofd in maar het is droog en de zon schijnt dus we gaan het gewoon proberen. Al snel blijkt het reuze mee te vallen en vinden we tientallen zwartbruine satijnwammen. We zoeken vooral in het opengemaakte duingrasland naast het Heelblaadjesvlak. Eline wijst me ook een plekje waar volgens haar olijfkleurige bekerzwammen stonden.

En ondanks de vorstperiode vorige week staan ze er zowaar nog (weer). Eline is hele- maal enthousiast, “kijk” zegt ze, “hier word ik nou blij van!” We vinden ook nog een heel stel roodbruin trechttertje (Omphalina). Eline vindt het echt een voorrecht om dit gebied te mogen bezoeken.

Hoewel we beiden genieten van het bezoek aan het Groene Strand kan het niet uit- blijven dat we ook kritisch naar het beheer kijken. Eén ding is zeker, Eline relativeert haar rol als onderzoeker goed. Uiteraard vindt ze dat er meer aandacht moet zijn voor paddenstoelen en in het bijzonder voor de samenleving van schimmels met micro-or- ganismen in de bodem; we vinden beiden dat het bij beheer vaak meer over de flora gaat en veel minder over insecten, kleine

zoogdieren, vogels en paddenstoelen. We kennen geen enkel Natura 2000-gebied met een paddenstoel als doelsoort ...

Maar Eline realiseert zich heel goed dat er keuzes gemaakt moeten worden zoals het ophogen van het winterpeil van het Oost- voornse meer. Dit is voor de lage delen van de valleien uitermate slecht voor de daar vroeger massaal voorkomende wasplaten. Het is haar wel opgevallen dat een aantal soorten zich verplaatsen naar wat hogere delen van het gebied. Desalniettemin mag er best meer aandacht voor andere organismes zijn dan planten!

Naar aanleiding van ons bezoek gaan we in ieder geval de beheerder vragen het duingrasland snel een keer te maaien want de bramen overgroeien de paddenstoelen.